

EUROPOS ŠALIŲ SUSITARIMAS DĖL KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ EKIPAŽŲ, VAŽINĖJANČIŲ TARPTAUTINIAIS MARŠRUTAIS, DARBO (AETR)*

Sudarytas 1970 m. liepos 1 d. Ženevoje

Susitariančiosios Šalys,

norėdamos skatinti ir gerinti keleivių bei krovinių tarptautinius vežimus kelių transporto priemonėmis,

būdamos įsitikinusios, kad būtina pagerinti kelių eismo saugumą, vadovaujantis Tarptautinės darbo organizacijos principais reglamentuoti kai kurias darbo sąlygas tarptautinio kelių transporto įmonėse ir bendradarbiauti taikant tam tikras priemones, užtikrinančias tokią reglamentavimą,

susitarė taip:

1 straipsnis

APIBRĖŽIMAI

Šiame Susitarime:

- a) “transporto priemonė” - bet kokia motorinė transporto priemonė arba priekaba; šis terminas taikomas bet kokiam transporto priemonių junginiui;
- b) “motorinė transporto priemonė” - bet kokia savaeigė kelių transporto priemonė, paprastai naudojama žmonėms ar kroviniams vežti keliais arba vilkti keliais transporto priemonėmis, naudojamoms žmonėms ar kroviniams vežti; šis terminas netaikomas žemės ūkio traktoriams;
- c) “priekaba” - bet kokia transporto priemonė, pritaikyta vilkti motorine transporto priemone; šis terminas taikomas ir puspriekabėms;
- d) “puspriekabė” - bet kokia priekaba, pritaikyta sukabinti su motorine transporto priemone taip, kad jos dalis remtųsi ant motorinės transporto priemonės ir šiai tektų laikyti didelę puspriekabės ir jos krovinio svorio dalį;
- e) “transporto priemonių junginys” - sukabintos kelių transporto priemonės, kurios keliu važiuoja kaip viena transporto priemonė;
- f) “didžiausias leistinas svoris” - didžiausias pakrautos transporto priemonės svoris, leidžiamas valstybės, kurioje transporto priemonė registruota, kompetentingos įstaigos;
- g) “vežimas keliais” - bet koks tuščios ar pakrautos transporto priemonės, skirtos keleiviams ar kroviniams vežti, važiavimas viešojo naudojimo keliu;
- h) “tarptautinis vežimas keliais” - bet koks vežimas keliais, kai kertama bent viena siena;
- i) “reguliarūs reisai” - reisai, kuriais keleiviai vežami nustatytu dažnumu ir maršrutu, kelionės metu juos paaimant ir išleidžiant iš anksto tam tikslui numatytoje sustojimo vietoje. Reisių aptarnavimo taisyklėse ar jas pakeičiančiuose Susitariančiųjų Šalių kompetentingų įstaigų patvirtintuose ir vežėjo iki jiems įsigaliojant paskelbtuose dokumentuose turi būti nustatytos vežimo sąlygos, tarp jų ir reisių dažnis, tvarkaraštis, tarifų lentelė bei įsipareigojimas vežti keleivius, jei šios sąlygos nėra numatytos įstatymuose ar taisyklėse. Nepriklausomai nuo to, kas organizuoja vežimą, reguliarūs reisai yra ir tokie, kai vežami tik tam tikrų nustatytų kategorijų keleiviai ir nevežami kiti keleiviai, jeigu vežama šio apibrėžimo pirmojoje pastraipoje nurodytomis sąlygomis. Tokie reisai kaip darbininkų vežimas į darbovietes ir iš jų arba mokinių vežimas į mokyklas ir iš jų toliau vadinami “specialiais reguliariais reisais”;
- j) “vairuotojas” - bet koks asmuo, nesvarbu, samdomas ar ne, vairuojantis, nors ir trumpai, transporto priemonę arba esantis joje tam, kad prireikus ją vairuotų;
- k) “ekipažo narys” - vairuotojas ar kuris nors iš toliau nurodytų asmenų nepriklausomai nuo to, ar jie samdomi, ar ne:

i) lydintysis asmuo, t. y. bet koks asmuo, lydintis vairuotoją, kad padėtų jam manevruoti, ir šiaip aktyviai dalyvaujantis transporto operacijose, nors ir nėra vairuotojas, apibūdintas šio straipsnio j punkte;

ii) konduktorius, t. y. bet koks asmuo, lydintis keleivius vežančios transporto priemonės vairuotoją tam, kad išduotų bei tikrintų bilietus ar kitus dokumentus, suteikiančius keleiviams teisę važiuoti šia transporto priemone;

l) "savaite" - laikotarpis nuo pirmadienio 00.00 val. iki sekmadienio 24.00 val.;

m) "poilsis" - nepertraukiamas ne trumpesnis kaip 1 valandos laikotarpis, kai vairuotojas gali laisvai disponuoti savo laiku.

2 straipsnis

TAIKYMO SRITIS

1. Šis Susitarimas taikomas kiekvienos Susitariančiosios Šalies teritorijoje visiems tarptautiniams vežimams keliais, kai važiuojama bet kokia transporto priemone, registruota minėtosios Susitariančiosios Šalies teritorijoje arba bet kokios kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje.

2. Tačiau,

a) jei vykdant tarptautinį vežimą keliais vienas ar keletas ekipažo narių neišvyksta iš savo valstybės teritorijos, kurioje jie paprastai verčiasi savo profesine veikla, Susitariančioji Šalis, kuriai priklauso ta teritorija, gali netaikyti šiam ar šiems ekipažo nariams šio Susitarimo nuostatų;

b) jei Susitariančiosios Šalys, kurių teritorijose vežama, nesusitaria kitaip, šis Susitarimas netaikomas tarptautiniams vežimams keliais, jei jie vykdomi:

1. kroviniams vežti naudojamomis transporto priemonėmis, kurių didžiausias leistinas svoris, įskaitant priekabą ar puspriekabę, neviršija 3,5 tonos;

2. keleiviams vežti naudojamomis transporto priemonėmis, kurios pagal savo konstrukciją ir įrangą yra skirtos vežti ne daugiau kaip devynis asmenis, įskaitant vairuotoją, ir yra skirtos šiam tikslui;

3. transporto priemonėmis, naudojamomis keleiviams vežti reguliariais reisais, kai atstumas, nuvažiuotas teikiant šią paslaugą, neviršija 50 kilometrų;

4. transporto priemonėmis, kurių didžiausias leistinas greitis neviršija 30 kilometrų per valandą;

5. transporto priemonėmis, kurias naudoja arba kurių naudojimą kontroliuoja ginkluotosios pajėgos, civilinė gynyba, priešgaisrinė tarnyba ir tarnybos, atsakingos už viešosios tvarkos palaikymą;

6. transporto priemonėmis, priklausančiomis kanalizacijos, potvynių apsaugos, vandens, dujų ir elektros, kelių priežiūros ir remonto, atliekų surinkimo, laidojimo, telegrafo ir telefono tarnyboms, naudojamomis vežti paštui, radijo ir televizijos transliavimo bei radijo ir televizijos perdavimo ar priėmimo stočių nustatymo darbams;

7. transporto priemonėmis, naudojamomis avarijų atvejais ar gelbėjimo darbams;

8. specialios paskirties transporto priemonėmis medicinos tikslais;

9. transporto priemonėmis, vežančiomis cirko ar atrakcionų parkų įrangą;

10. specialiomis avarinės tarnybos transporto priemonėmis;

11. transporto priemonėmis, kuriomis atliekami važiavimo bandymai tobulinant techniką, gerinant remontą ar aptarnavimą, taip pat naujomis ar perdirbtomis transporto priemonėmis, dar nenaudojamomis vežimams;

12. transporto priemonėmis, naudojamomis asmeninio naudojimo kroviniams vežti ne komerciniais tikslais;

13. transporto priemonėmis, naudojamomis pienui surinkti iš ūkių ir pieno tarai ar pieno produktams, skirtiems gyvuliams šerti, grąžinti ūkiams.

3 straipsnis

KAI KURIŲ SUSITARIMO NUOSTATŲ TAIKYMAS
VEŽIMUI KELIAIS, KAI TRANSPORTO PRIEMONĖS YRA
REGISTRUOTOS PRIE ŠIO SUSITARIMO NEPRISIJUNGUSIOSE VALSTYBĖSE

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis bet kokioms transporto priemonėms, vykdančioms tarptautinius vežimus keliais ir registruotoms valstybėse, kurios nėra prisijungusios prie šio Susitarimo, savo teritorijoje taikys ne mažiau griežtas nuostatas negu numatyta šio Susitarimo 5, 6, 7, 8, 9 ir 10 straipsniuose.
2. Jei transporto priemonė registruota valstybėje, kuri nėra prisijungusi prie šio Susitarimo, kiekviena Susitariančioji Šalis gali reikalauti, kad vietoj kontrolės prietaiso, atitinkančio šio Susitarimo priede išdėstytus reikalavimus, būtų naudojami kasdieniai registracijos lapai, kuriuos vairuotojas užpildo ranka.

4 straipsnis

BENDRIEJI PRINCIPAI

Kiekviena Susitariančioji Šalis gali taikyti didesnius minimalius ar mažesnius maksimalius reikalavimus nei nurodytieji 5 - 8 straipsniuose. Tačiau šio Susitarimo nuostatos turi būti taikomos vairuotojams, vykdančioms tarptautinius vežimus keliais transporto priemonėmis, registruotomis kitoje Susitariančiojoje Šalyje arba valstybėje, kuri nėra prisijungusi prie šio Susitarimo.

5 straipsnis

EKIPAŽAI

1. Krovinius vežančio vairuotojo minimalus amžius turi būti:

- a) transporto priemonės, kurios didžiausias leistinas svoris kartu su priekaba ar puspriekabe neviršija 7,5 tonos - 18 metų;
- b) kitų transporto priemonių:

21 metai arba

18 metų, jei šis asmuo turi vienos iš Susitariančiųjų Šalių pripažintą profesinio išsimokslinimo liudijimą, patvirtinantį, kad jis yra baigęs transporto priemonių, kuriomis keliami kroviniai, vairuotojų rengimo kursus. Susitariančiosios Šalys informuoja viena kitą apie savo valstybėje nustatytą minimalų profesinio parengimo lygį ir kitas svarbias sąlygas, keliamas vairuotojams, kurie vykdo tarptautinius krovinių vežimus pagal šį Susitarimą.

2. Vairuotojas, vežiojantis keleivius, turi būti ne jaunesnis kaip 21 metų.

Vairuotojas, vežiojantis keleivius maršrutais, ilgesniais kaip 50 kilometrų nuo transporto priemonės nuolatinės laikymo vietos, dar turi tenkinti vieną iš šių sąlygų:

- a) vairuotojas turi būti ne mažiau kaip vienerius metus vežiojęs krovinius transporto priemone, kurios didžiausias leistinas svoris didesnis kaip 3,5 tonos;
- b) vairuotojas turi būti ne mažiau kaip vienerius metus vežiojęs keleivius maršrutais, ne ilgesniais kaip 50 kilometrų nuo transporto priemonės nuolatinės laikymo vietos, arba vežiojęs keleivius maršrutais, kuriems netaikomos šio Susitarimo nuostatos, jei kompetentinga įstaiga pripažįsta, kad vykdydamas šiuos vežimus jis įgijo būtina patirtį;
- c) turi turėti vienos iš Susitariančiųjų Šalių pripažintą profesinio išsimokslinimo liudijimą, patvirtinantį, kad jis yra baigęs transporto priemonių, kuriomis keliami žmonės, vairuotojų rengimo kursus.

6 straipsnis

VAIRAVIMO REŽIMAS

1. Vairavimo laikas tarp dviejų kasdienio poilsio laikotarpių arba tarp kasdienio poilsio laikotarpio ir kassavaitinio poilsio laikotarpio, toliau vadinamas “kasdienio vairavimo laikotarpiu”, negali viršyti devynių valandų. Jis gali būti pratęstas iki dešimties valandų du kartus bet kurią savaitę.

Ne vėliau kaip po šešių kasdienio vairavimo laikotarpių vairuotojui turi būti suteiktas kassavaitinio poilsio laikotarpis, kaip nurodoma 8 straipsnio 3 dalyje.

Kassavaitinio poilsio laikotarpis gali būti atidėtas iki šeštos dienos pabaigos, jeigu bendras vairavimo laikas per šešias dienas neviršija maksimumo, kuris atitinka šešis kasdienio vairavimo laikotarpius.

Keleivių tarptautinio vežimo keliais atveju, jei tai nėra vežimas reguliariais reisais, terminai “šeši” ir “šešta” antrojoje ir trečiojoje pastraipose atitinkamai pakeičiami į “dvylika” ir “dvylikta”.

2. Dviejų savaitių bendras vairavimo laikas jokių būdu negali viršyti devyniasdešimties valandų.

7 straipsnis pertraukos

1. Keturias su puse valandos vairavęs, vairuotojas turi ilsėtis ne mažiau kaip keturiasdešimt penkias minutes, išskyrus tą atvejį, kai prasideda poilsio laikotarpis.

2. Ši pertrauka gali būti pakeičiama ne mažiau kaip penkiolikos minučių trukmės pertraukomis, kurios paskirstomos per visą vairavimo laiką arba tuoj po vairavimo taip, kad būtų laikomasi 1 dalies nuostatų.

3. Per šias pertraukas vairuotojas negali atlikti jokio kito darbo. Pagal šį straipsnį laukimo laikas ir laikas, kai transporto priemonė ne važiuoja, bet yra gabenama keltu arba traukiniu, negali būti laikomas “kitu darbu”.

4. Pagal šį straipsnį nustatytos pertraukos nelaikomos kasdieniu poilsio laikotarpiu.

8 straipsnis POILSIO REŽIMAS

1. Per kiekvieną dvidešimt keturių valandų laikotarpį vairuotojo kasdienis poilsio laikotarpis privalo nepertraukiamai tęstis ne mažiau kaip vienuolika valandų; šis nepertraukiamas laikas gali būti sutrumpinamas iki minimalaus laiko - devynių valandų nepertraukiamo poilsio laikotarpio, bet ne daugiau kaip tris kartus per vieną savaitę, jei atitinkamas poilsio laikotarpis bus suteikiamas kaip kompensacija iki kitos savaitės pabaigos.

Tokiomis dienomis, kai poilsis nesutrumpinamas pagal pirmąją pastraipą, jis gali būti dalijamas į du ar tris atskirus laikotarpius per dvidešimt keturių valandų laikotarpį; vienas iš jų turi būti nepertraukiamas mažiausiai aštuonias valandas. Tokiu atveju minimali poilsio trukmė prailginama iki dvylikos valandų.

2. Per kiekvieną trisdešimties valandų laikotarpį, kai transporto priemonę vairuoja bent du vairuotojai, kiekvienas vairuotojas privalo nepertraukiamai ilsėtis ne mažiau kaip aštuonias valandas.

3. Kiekvieną savaitę vienas iš poilsio laikotarpių, nurodytų 1 ir 2 dalyse, kaip savaitinis poilsis turi būti keturiasdešimt penkių nepertraukiamo poilsio valandų. Šis poilsio laikas gali būti trumpinamas iki minimalaus trisdešimt šešių valandų nepertraukiamo poilsio laikotarpio, jeigu ilsimasi nuolatinėje transporto priemonės laikymo arba vairuotojo gyvenamojoje vietoje, arba iki minimalaus dvidešimt keturių valandų nepertraukiamo poilsio laikotarpio, jeigu ilsimasi kitoje vietoje. Visi poilsio laikotarpių sutrumpinimai turi būti kompensuojami leidus atitinkamai valandų pailsėti iš karto (*en bloc*) iki trečios savaitės pabaigos.

4. Kassavaitinis poilsis, kuris prasideda vieną savaitę ir tęsiasi kitą savaitę, gali būti priskiriamas prie bet kurios iš šių savaitių.

5. Vežant keleivius, kai taikomos 6 straipsnio 1 dalies ketvirtosios pastraipos nuostatos, kassavaitinis poilsio laikotarpis gali būti atidedamas kitai savaitei ir pridedamas prie antrosios savaitės kassavaitinio poilsio.

6. Bet koks poilsis, kompensuojantis sumažintą kasdienio ir (arba) kassavaitinio poilsio laikotarpį, turi būti pridedamas prie kito poilsio laikotarpio, ne trumpesnio kaip aštuonių valandų, ir suinteresuoto asmens prašymu suteikiamas nuolatinėje transporto priemonės laikymo ar vairuotojo gyvenamojoje vietoje.

7. Per kasdienio poilsio laikotarpį vairuotojas gali ilsėtis stovinčioje transporto priemonėje, jeigu joje yra gultas.

8. Nepaisant anksčiau išdėstytos 1 dalies nuostatų, kai vairuotojas, vežantis krovinius ar keleivius keliais, lydi transporto priemonę, kuri yra gabenama keltu ar traukiniu, kasdienis poilsio laikotarpis gali būti pertraukiamas ne daugiau kaip vieną kartą, jeigu patenkinamos šios sąlygos:

kasdienio poilsio laikotarpio dalis, praleidžiama sausumoje, vairuotojui turi būti suteikiama prieš kasdienio poilsio laikotarpio dalį, kai jis ilsisi kelte arba traukinyje, arba po jos;

laikotarpis tarp dviejų kasdienio poilsio laikotarpio dalių turi būti kaip galima trumpesnis ir jokiū būdu neviršyti vienos valandos prieš pakrovimą (į keltą arba traukinį) ar po iškrovimo, įskaitant muitinės formalumus pakraunant ir iškraunant;

per abi poilsio laikotarpio dalis vairuotojas privalo turėti galimybę pasinaudoti gultu ar atlenkiama lova.

Šitaip pertrauktas kasdienio poilsio laikotarpis turi būti prailginamas dviem valandomis.

9 straipsnis

IŠIMTYS

Jei eismo saugumui dėl to nekeliamas pavojus ir tam, kad būtų pasiekta tinkama sustojimo vieta, vairuotojas gali nukrypti nuo šio Susitarimo nuostatų tiek, kad būtų užtikrintas žmonių, transporto priemonių arba jų krovinių saugumas. Tokiais atvejais vairuotojas privalo kontrolės prietaiso registracijos lape arba kitame dokumente pažymėti nukrypimo nuo nuostatų pobūdį ir priežastis.

10 straipsnis

Kontrolės prietaisai

1. Susitariančiosios Šalys nustato, kad kontrolės prietaisai jų teritorijoje registruotose transporto priemonėse įrengiami ir naudojami pagal šiuos reikalavimus:

a) Kontrolės prietaiso konstrukcija, įrengimas, naudojimas ir tikrinimas turi atitikti šio Susitarimo ir jo priedų, kurie yra neatskiriama šio Susitarimo dalis, reikalavimus. Jei jo konstrukcija, įrengimas, naudojimas ir tikrinimas atitinka 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3821/85 nuostatas, pripažįstama, kad kontrolės prietaisas atitinka šio straipsnio reikalavimus.

b) Jeigu normaliai ir tinkamai naudoti transporto priemonėje įrengto kontrolės prietaiso neįmanoma, kiekvienas ekipažo narys, naudodamasis tam tikra grafine forma, savo registracijos lape turi ranka įrašyti duomenis apie savo darbinę veiklą ir poilsio laikotarpius.

c) Kai ekipažo nariai yra ne transporto priemonėje ir dėl to negali pasinaudoti prietaisu, jie turi, naudodamiesi tam tikra grafine forma, savo registracijos lape ranka įrašyti įvairius savo darbinės veiklos ne transporto priemonėje laikotarpius.

d) Ekipažo nariai privalo visuomet turėti ir pateikti patikrinti registracijos lapus su einamosios savaitės ir praėjusios savaitės paskutinės dienos, kurią jie važiavo, duomenimis.

e) Ekipažo nariai turi užtikrinti, kad kontrolės prietaisas būtų laiku įjungtas ir teisingai naudojamas, o jei sugestų - užtikrinti kuo greitesnį jo remontą.

2. Darbdavys privalo išduoti vairuotojams pakankamą kiekį registracijos lapų, atsižvelgdamas į tai, kiek asmuo jų sunaudoja, į naudojimo trukmę ir būtinybę pakeisti lapus, kai jie sugadinami ar juos paima kontrolės teisę turintis pareigūnas. Darbdavys privalo išduoti vairuotojams tikrai patvirtintos formos lapus, tinkamus naudoti prietaise, kuris yra įrengtas transporto priemonėje.
3. Įmonė turi registracijos lapus, kurie yra užpildomi pagal šio straipsnio 1 dalies b, c ir d punktus, tvarkingai saugoti ne trumpiau kaip 12 mėnesių po paskutinio įrašo dienos ir kontrolę atliekančių pareigūnų reikalavimu juos pateikti.

11 straipsnis

ĮMONIŲ VYKDOMA KONTROLĖ

1. Įmonė turi taip organizuoti vežimą keliais, kad ekipažo nariai galėtų laikytis šio Susitarimo nuostatų.
2. Įmonė, pasinaudodama savo žinioje esančiais visais dokumentais, tokiais kaip individualios kontrolės knygelės, privalo nuolatos kontroliuoti vairavimo, kito darbo valandas ir poilsio laiką. Nustačiusi šio Susitarimo pažeidimo atvejus, ji privalo nedelsdama juos pašalinti ir imtis priemonių, kad ateityje jie nepasikartotų, pavyzdžiui, pakeisti darbo grafikus ir maršrutus.
3. Draudžiama mokėti samdomiems vairuotojams atlyginimus, netgi kaip premijas ar priedus prie algos, priklausančius nuo nuvažiuoto atstumo ir (arba) nuvežto krovinių kiekio, išskyrus atvejus, kai dėl tokio atlyginimo nekyla pavojaus eismo saugumui.

12 straipsnis

PRIEMONĖS, UŽTIKRINANČIOS SUSITARIMO ĮGYVENDINIMĄ

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis turi imtis visų reikiamų priemonių, užtikrinančių šio Susitarimo nuostatų laikymąsi, ypač atliekant atitinkamus patikrinimus keliuose ir įmonėse. Susitariančiųjų Šalių kompetentingos įstaigos turi informuoti viena kitą apie šiuo tikslu taikomas bendras priemones.
2. Susitariančiosios Šalys turi teikti viena kitai pagalbą taikydamos šį Susitarimą ir tikrindamos, kaip jo laikomasi.
3. Teikdamos savitarpio pagalbą Susitariančiųjų Šalių kompetentingos įstaigos turi reguliariai siųsti viena kitai visą turimą informaciją apie: šio Susitarimo pažeidimus, įvykdytus kitos šalies vežėjų, ir visas už šiuos pažeidimus skirtas baudas; baudas, kurias Susitariančioji Šalis skyrė savo vežėjams už tokius pažeidimus, padarytus kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje. Jei padaromi rimti pažeidimai, turi būti pateikta informacija ir apie skirtas baudas.
4. Jeigu kelyje tikrinant transporto priemonės, registruotos kitoje Susitariančiojoje Šalyje, vairuotoją esama pagrindo spėti, kad buvo padaryti pažeidimai, kurių tuo metu tikrinant negalima nustatyti dėl būtinų duomenų stokos, suinteresuotos Susitariančiosios Šalies kompetentingos įstaigos turi pagelbėti viena kitai išsiaiškinti padėtį. Tokiais atvejais, kai Susitariančiosios Šalies kompetentinga įstaiga atlieka patikrinimą įmonėje, apie to patikrinimo rezultatus turi būti pranešta kitai suinteresuotai Susitariančiajai Šaliai.

13 straipsnis

PEREINAMOSIOS NUOSTATOS

Naujojo 10 straipsnio "Kontrolės prietaisas" nuostatos šio Susitarimo Susitariančiosioms Šalims nėra privalomos iki 1995 m. balandžio 24 d. Iki to laiko gali būti taikomos ankstesniojo 12 straipsnio "Individualios kontrolės knygelė" ir ankstesniojo 12 *bis* straipsnio "Kontrolės prietaisas" nuostatos.

14 straipsnis

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1. Šį Susitarimą bus galima pasirašyti iki 1971 m. kovo 31 d., ir po to prie jo galės prisijungti Europos ekonomikos komisijos valstybės narės bei valstybės, kurioms pagal šios komisijos veiklos sąlygų 8 punkto nuostatas leista dalyvauti komisijoje kaip konsultantėms.
2. Šis Susitarimas turi būti ratifikuotas.
3. Ratifikavimo ar prisijungimo dokumentai perduodami saugoti Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui.
4. Šis Susitarimas įsigalioja šimtas aštuoniasdešimtą dieną po to, kai įteikiamas saugoti aštuntasis ratifikavimo ar prisijungimo dokumentas.
5. Kiekvienoje valstybėje, kuri ratifikuoja šį Susitarimą ar prisijungia prie jo po to, kai aštuntasis ratifikavimo ar prisijungimo dokumentas, minimas šio straipsnio 4 dalyje, yra perduodamas saugoti, šis Susitarimas įsigalioja praėjus šimtui aštuoniasdešimčiai dienų po to, kai ši valstybė įteikia saugoti ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą.

15 straipsnis

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali denonsuoti šį Susitarimą, nusiųsdama pranešimą apie tai Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui.
2. Denonsavimas įsigalioja praėjus šešioms mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pranešimą.

16 straipsnis

Šis Susitarimas netenka galios, jei jam įsigaliojus kurį nors dvylikos mėnesių laikotarpį Susitariančiųjų Šalių būna mažiau nei trys.

17 straipsnis

1. Kiekviena valstybė pasirašydama šį Susitarimą, atiduodama saugoti savo ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą arba kada nors vėliau Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui skirtame pranešime gali paskelbti, kad šis Susitarimas galioja visoje jos teritorijoje arba toje teritorijos dalyje, kurioje ji yra atsakinga už tarptautinius ryšius. Šis Susitarimas pranešime nurodytoje teritorijoje ar teritorijose bus taikomas praėjus šimtui aštuoniasdešimčiai dienų po to, kai Generalinis Sekretorius gaus minėtąjį pranešimą, arba, jei tą dieną šis Susitarimas dar nebus įsigaliojęs, nuo jo įsigaliojimo dienos.
2. Kiekviena valstybė, pagal šio straipsnio 1 dalį paskelbusi, kad šis Susitarimas taikomas teritorijoje, kurioje ji yra atsakinga už tarptautinius ryšius, gali pagal šio Susitarimo 15 straipsnį jį denonsuoti atskirai tai teritorijai.

18 straipsnis

1. Bet koks ginčas, kilęs tarp dviejų ar daugiau Susitariančiųjų Šalių joms aiškinant ar taikant šį Susitarimą, kiek galima turi būti sprendžiamas besiginčijančių šalių derybomis.
2. Bet koks ginčas, neišspręstas derybomis, vienos iš Susitariančiųjų Šalių, tarp kurių kilo ginčas, prašymu turi būti perduodamas arbitražui ir atitinkamai - vienam arbitrai ar keliems arbitrams, parinktiems bendru abiejų besiginčijančių šalių susitarimu. Jeigu per tris mėnesius nuo prašymo įteikimo arbitražui dienos besiginčijančios šalys nesusitaria dėl arbitro ar arbitrų parinkimo, bet kuri iš šių šalių gali kreiptis į Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinį Sekretorių su prašymu paskirti vieną arbitrą, kuriam būtų perduotas spręsti ginčas.

3. Arbitro ar arbitrų, paskirtų pagal šio straipsnio 2 dalį, sprendimas besiginčijančioms šalims yra privalomas.

19 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, pasirašydama, ratifikuodama šį Susitarimą arba prisijungdama prie jo, gali pareikšti, kad ji neįsipareigoja laikytis šio Susitarimo 18 straipsnio 2 ir 3 dalių. Kitos Susitariančiosios Šalys taip pat neprivalo laikytis šių dalių nuostatų jokios Susitariančiosios Šalies, padariusios tokią išlygą, atžvilgiu.

2. Jeigu pateikdama saugoti savo ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą kokia nors valstybė padaro kitokią išlygą, negu numatytoji šio straipsnio 1 dalyje, Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinis Sekretorius turi pranešti apie šią išlygą valstybėms, kurios jau yra pateikusios saugoti savo ratifikavimo ar prisijungimo dokumentus ir dar nėra denonsavusios šio Susitarimo. Išlyga turi būti laikoma pripažinta, jei per šešis mėnesius po tokio pranešimo dienos nė viena iš minėtųjų valstybių tam nepaprieštarauja. Priešingu atveju išlyga nepripažįstama, ir jei išlygą pateikusi valstybė jos neatsiima, šios valstybės ratifikavimo ar prisijungimo dokumentas neturi galios. Taikant šią straipsnio dalį nekreipiama dėmesio į prieštaravimus tų valstybių, kurių prisijungimas ar ratifikavimas pagal šią dalį negalioja dėl jų pateiktų išlygų.

3. Kiekviena Susitariančioji Šalis, kurios išlyga buvo priimta šio Susitarimo pasirašymo protokole, kuri padarė išlygą pagal šio straipsnio 1 dalį arba kuri padarė išlygą, pripažintą pagal šio straipsnio 2 dalį, gali bet kada savo išlygą atšaukti, nusiųsdama pranešimą apie tai Generaliniam Sekretoriui.

20 straipsnis

1. Kai šis Susitarimas galioja trejus metus, bet kuri Susitariančioji Šalis, nusiuntusi pranešimą Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui, gali prašyti sušaukti konferenciją, kad šis Susitarimas būtų peržiūrėtas. Generalinis Sekretorius praneša apie šį prašymą visoms Susitariančiosioms Šalims ir, jei per keturis mėnesius po jo pranešimo paskelbimo dienos ne mažiau kaip vienas trečdalis Susitariančiųjų Šalių jam pareiškia sutinkančios, kad tokia konferencija įvyktų, sušaukia konferenciją Susitarimui peržiūrėti.

2. Jei pagal šio straipsnio 1 dalį šaukiama konferencija, Generalinis Sekretorius informuoja apie tai visas Susitariančiąsias Šalis ir prašo jų per tris mėnesius pateikti jam savo pasiūlymus, kuriuos jos pageidauja apsvarstyti konferencijoje. Likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki konferencijos pradžios Generalinis Sekretorius išsiunčia visoms Susitariančiosioms Šalims išankstinę konferencijos darbotvarkę, taip pat šių pasiūlymų tekstus.

3. Generalinis Sekretorius į kiekvieną pagal šį straipsnį šaukiamą konferenciją kviečia visas valstybes, minimas šio Susitarimo 14 straipsnio 1 dalyje.

21 straipsnis

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali pasiūlyti vieną ar keletą šio Susitarimo pataisų. Kiekvienos siūlomos pataisos tekstas siunčiamas Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui, kuris persiunčia jį visoms Susitariančiosioms Šalims, taip pat informuoja apie jį visas kitas valstybes, minimas šio Susitarimo 14 straipsnio 1 dalyje.

2. Per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius persiunčia pasiūlytąją pataisą, kiekviena Susitariančioji Šalis gali Generaliniam Sekretoriui pranešti:

a) kad ji prieštarauja pasiūlytajai pataisai arba

b) kad, nors ji ir ketina pritarti pataisai, jos šalyje dar nėra reikiamų sąlygų jai priimti.

3. Kol Susitariančioji Šalis, persiuntusi šio straipsnio 2 dalies b punkte numatytą pranešimą, Generaliniam Sekretoriui nepraneša, kad ji pritarė pasiūlytajai pataisai, ji gali per devynis

mėnesius, kai pasibaigia pranešimui pateikti skirtas šešių mėnesių laikotarpis, pateikti prieštaravimą pasiūlytajai pataisai.

4. Jeigu pasiūlytajai pataisai šio straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytais sąlygomis buvo prieštarauta, pataisa laikoma nepriimta ir neturi galios.

5. Jeigu pasiūlytajai pataisai šio straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytais sąlygomis nebuvo prieštarauta, pataisa laikoma priimta nuo toliau nurodyto momento:

a) jei nė viena Susitariančioji Šalis Generaliniam Sekretoriui nenusiunčia pranešimo pagal šio straipsnio 2 dalies b punktą - pasibaigus šešių mėnesių laikotarpiui, nurodytam šio straipsnio 2 dalyje;

b) jei bent viena iš Susitariančiųjų Šalys Generaliniam Sekretoriui nusiunčia pranešimą pagal šio straipsnio 2 dalies b punktą - nuo artimiausios iš šių dviejų datų:

datos, iki kurios visos Susitariančiosios Šalys, nusiuntusios pranešimą, kuriuo Generalinį Sekretorių informavo, kad pritaria pasiūlymui; jei visi pranešimai buvo nusiųsti iki 6 mėnesių laikotarpio, numatyto šio straipsnio 2 dalyje, ši data bus laikoma minėtojo šešių mėnesių laikotarpio pabaigos data;

datos, kada pasibaigia devynių mėnesių laikotarpis, nurodytas šio straipsnio 3 dalyje.

6. Kiekviena priimta pataisa įsigalioja per tris mėnesius nuo jos priėmimo dienos.

7. Generalinis Sekretorius kuo greičiau visoms Susitariančiosioms Šalims praneša, ar buvo pateikta pasiūlytajai pataisai prieštaravimų pagal šio straipsnio 2 dalies a punktą ir ar jis yra gavęs vienos ar keleto Susitariančiųjų Šalių pranešimus pagal šio straipsnio 2 dalies b punktą. Jeigu yra gavęs tokius vienos ar keleto Susitariančiųjų Šalių pranešimus, Generalinis Sekretorius visas Susitariančiąsias Šalis paskui informuoja, ar Susitariančioji Šalis arba šalys, kurios atsiuntė tokį pranešimą, prieštaravo pasiūlytajai pataisai, ar jai pritarė.

8. Nepriklausomai nuo šio straipsnio 1 - 6 dalyse nustatytos pataisų priėmimo procedūros šio Susitarimo priedas gali būti pakeistas visų Susitariančiųjų Šalių kompetentingų įstaigų susitarimu; jei vienos iš Susitariančiųjų Šalių kompetentinga įstaiga pareiškia, kad pagal jos nacionalinius įstatymus sutikimui gauti reikia specialaus leidimo arba įstatymų leidžiamosios institucijos pritarimo, šios Susitariančiosios Šalies kompetentingos įstaigos sutikimas pakeisti priedą bus laikomas duotu tik tada, kai ši kompetentinga įstaiga Generaliniam Sekretoriui praneš, kad reikalingas leidimas ar pritarimas yra gautas. Kompetentingų įstaigų susitarime bus nurodyta priedo pakeitimo įsigaliojimo data ir gali būti numatyta, kad pereinamuoju laikotarpiu senasis priedas visiškai ar iš dalies galioja kartu su naujuoju priedu.

22 straipsnis

1. Šio Susitarimo priedo 1 ir 2 priedėliai gali būti keičiami šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Susitariančiosios Šalies prašymu bet kokias pataisas, siūlomas šio Susitarimo priedo 1 ir 2 priedėliams, svarsto Europos ekonomikos komisijos Kelių transporto pagrindinė darbo grupė.

3. Jeigu jos priimamos dalyvaujančių ir balsuojančių narių balsų dauguma ir jeigu ši dauguma apima Susitariančiosios Šalies dalyvaujančiųjų ir balsuojančiųjų daugumą, Generalinis Sekretorius persiunčia pataisą visų Susitariančiųjų Šalių kompetentingoms įstaigoms priimti.

4. Pataisa priimama, jeigu per šešis mėnesius po pranešimo paskelbimo dienos mažiau kaip trečdalis Susitariančiųjų Šalių kompetentingų įstaigų Generaliniam Sekretoriui praneša, kad jos prieštarauja pataisai.

5. Generalinis Sekretorius apie visas priimtas pataisas praneša visoms Susitariančiosioms Šalims, ir jos įsigalioja praėjus trims mėnesiams po šio pranešimo.

23 straipsnis

Be pranešimų, minimų šio Susitarimo 20 ir 21 straipsniuose, Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinis Sekretorius valstybėms, minimoms šio Susitarimo 14 straipsnio 1 dalyje, praneša:

a) apie ratifikavimus ir prisijungimus pagal šio Susitarimo 14 straipsnį;

- b) apie šio Susitarimo įsigaliojimo datas pagal šio Susitarimo 14 straipsnį;
- c) apie denonsavimus pagal šio Susitarimo 15 straipsnį;
- d) apie šio Susitarimo nutraukimą pagal jo 16 straipsnį;
- e) apie pranešimus, gautus pagal šio Susitarimo 17 straipsnį;
- f) apie pareiškimus ir pranešimus, gautus pagal šio Susitarimo 19 straipsnį;
- g) apie kiekvienos pataisos įsigaliojimą pagal šio Susitarimo 21 straipsnį.

24 straipsnis

Šio Susitarimo pasirašymo protokolo galia, teisėtumas ir veikimo terminas yra tokie pat kaip ir paties Susitarimo ir yra jo sudedamoji dalis.

25 straipsnis

Po 1971 m. kovo 31 d. šio Susitarimo originalas turi būti perduotas saugoti Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui, kuris patvirtintas kopijas perduoda kiekvienai valstybei, nurodytai šio Susitarimo 14 straipsnio 1 dalyje.

Priedas. Kontrolės prietaisas

BENDROSIOS NUOSTATOS

I. Tipo patvirtinimas

1 straipsnis

Gamintojas arba jo atstovas Susitariančiai Šaliai pateikia prašymą patvirtinti kontrolės prietaiso tipą arba registracijos lapo pavyzdį kartu su atitinkamomis specifikacijomis. Prašymas patvirtinti vieno tipo kontrolės prietaisą arba vieno pavyzdžio registracijos lapą gali būti pateikiamas tikrai vienai Susitariančiai Šaliai.

2 straipsnis

Susitariančioji Šalis patvirtina kiekvieno tipo kontrolės prietaisą ar kiekvieną registracijos lapo pavyzdį, kurie atitinka reikalavimus, nurodytus šio priedo 1 priedėlyje, jei Susitariančioji Šalis turi galimybę patikrinti, ar serijiniai gaminiai atitinka patvirtintą prototipą. Pakeitus ar patobulinus patvirtintą tipą, būtina gauti papildomą tipo patvirtinimą iš Susitariančiosios Šalies, išdavusios pirminį tipo patvirtinimą.

3 straipsnis

Susitariančiosios Šalys išduoda prašymo pateikėjui patvirtinimo ženklą, atitinkantį 2 priedėlyje nurodytą pavyzdį, kiekvienam kontrolės prietaiso tipui ar registracijos lapo pavyzdžiui, kurie tvirtinami vadovaujantis 2 straipsnio nuostatomis.

4 straipsnis

Susitariančiosios Šalies kompetentingos įstaigos, kurioms buvo pateiktas prašymas patvirtinti tipą, per vieną mėnesį nusiunčia kitų Susitariančiųjų Šalių įstaigoms kiekvieno patvirtinto kontrolės prietaiso tipo ar registracijos lapo pavyzdžio patvirtinimo sertifikato kopiją kartu su

atitinkamų specifikacijų kopijomis, o tuo atveju, kai atsisakoma juos patvirtinti, šias įstaigas informuoja, kad patvirtinimas nebuvo išduotas; jeigu patvirtinimas neišduodamas, turi būti nurodomos tokio sprendimo priežastys.

5 straipsnis

1. Jeigu pagal 2 straipsnio nuostatas tipo patvirtinimą išdavusi Susitariančioji Šalis nustato, jog tam tikras kontrolės prietaisas ar registracijos lapai, turintys jos išduotą tipo patvirtinimo ženklą, neatitinka jos patvirtinto prototipo, ji turi imtis būtinų priemonių ir užtikrinti, kad gaminiai atitiktų patvirtintą prototipą. Jeigu būtina, tipo patvirtinimas gali būti anuliuojamas.

2. Tipą patvirtinusi Susitariančioji Šalis anuliuoja tokį patvirtinimą, jeigu patvirtintas kontrolės prietaisas arba registracijos lapas neatitinka šio priedo ar jo priedėlių nuostatų arba jeigu juos naudojant atsiranda bendro pobūdžio defektų, dėl kurių jie negali būti naudojami tam tikslui, kuriam yra skirti.

3. Jeigu tipą patvirtinusiai Susitariančiajai Šaliai kita Susitariančioji Šalis praneša apie vieną iš 1 ir 2 dalyse nurodytų atvejų, ji taip pat, pasikonsultavusi su šia Susitariančiaja Šalimi, turi taikyti šiose dalyse nurodytas priemones, laikydamasi 5 dalies nuostatų.

4. Susitariančioji Šalis, nustačiusi vieną iš 2 dalyje nurodytų atvejų, gali iki kito pranešimo uždrausti tiekti į rinką ar naudoti tuos kontrolės prietaisus ar registracijos lapus. Tos pačios nuostatos 1 dalyje paminėtais atvejais taikomos kontrolės prietaisams ar registracijos lapams, kurių pirminis patikrinimas nebuvo atliktas, jeigu gamintojas ir įspėtas gamina prietaisą, neatitinkantį patvirtinto tipo arba šio priedo reikalavimų.

Šiaip ar taip, Susitariančiųjų Šalių kompetentingos įstaigos per vieną mėnesį turi informuoti viena kitą apie visus tipo patvirtinimo anuliavimus arba kitas priemones, taikytas pagal 1, 2 ir 3 dalis, ir nurodyti tokių veiksmų priežastis.

5. Jeigu tipą patvirtinusi Susitariančioji Šalis nesutinka, kad 1 arba 2 dalyse nurodytas atvejis egzistuoja, Susitariančiosios Šalys turi stengtis išspręsti ginčą.

6 straipsnis

1. Prašyme patvirtinti registracijos lapų pavyzdžio tipą prašymo pateikėjas turi nurodyti kontrolės prietaiso tipą ar tipus, kuriam (-iems) tie lapai bus naudojami, ir pateikti tokio pat tipo ar tipų prietaisą (-us) lapui patikrinti.

2. Kiekvienos Susitariančiosios Šalies kompetentingos įstaigos registracijos lapo pavyzdžio tipo patvirtinimo sertifikate turi nurodyti kontrolės prietaiso tipą arba tipus, kuriam (-iems) toks lapo pavyzdys gali būti naudojamas.

7 straipsnis

Nė viena Susitariančioji Šalis negali atsisakyti užregistruoti jokios transporto priemonės, kurioje įrengtas kontrolės prietaisas, arba uždrausti tokią transporto priemonę naudoti dėl kokios nors priežasties, susijusios su tuo, kad transporto priemonėje yra įrengtas toks prietaisas, jeigu prietaisas turi patvirtinimo ženklą, nurodytą 3 straipsnyje, ir aprašymo plokštelę, nurodytą 9 straipsnyje.

8 straipsnis

Pagal šį priedą nusprendus nepatvirtinti kokio nors kontrolės prietaiso tipo arba registracijos lapo pavyzdžio, taip pat anuliavus patvirtinimą, turi būti detalios nurodomos visų tokių sprendimų priežastys. Apie tai pranešama suinteresuotai šaliai, kuri kartu turi būti informuojama apie teisinės gynybos priemones, kurias galima taikyti pagal Susitariančiosios Šalies įstatymus, ir apie nustatytą terminą, iki kurio galima šias priemones taikyti.

II. ĮRENGIMAS IR TIKRINIMAS

9 straipsnis

1. Kontrolės prietaisą gali įrengti ar remontuoti tik meistrai ar remonto dirbtuvės, tokiam tikslui patvirtintos Susitariančiųjų Šalių kompetentingų įstaigų, susipažinusios su gamintojų nuomone, jei jos to pageidauja.
2. Patvirtintas meistras ar remonto dirbtuvės pritvirtinamose plombose pažymi specialų ženklą. Susitariančiųjų Šalių kompetentingos įstaigos privalo turėti naudojamų ženklų registrą.
3. Susitariančiųjų Šalių kompetentingos įstaigos turi pateikti viena kitai patvirtintų meistrų ar dirbtuvių sąrašus bei naudojamų ženklų kopijas.
4. Patvirtinimui, kad kontrolės prietaisas įrengtas pagal šio priedo reikalavimus, naudojama aprašymo plokštelė, kuri tvirtinama pagal 1 priedėlio nuostatas.

III. ĮRENGINIO NAUDOJIMAS

10 straipsnis

Darbdavys ir vairuotojai yra atsakingi už tinkamą kontrolės prietaiso veikimą.

11 straipsnis

1. Vairuotojas neturi naudoti suteptų ar sugadintų registracijos lapų, todėl lapai turi būti tinkamai saugomi.
Tuo atveju, kai registracijos lapas su įrašais sugadinamas, vairuotojai turi pridėti sugadintą lapą prie atsarginio lapo, kuriuo šis pakeičiamas.
2. Vairuotojai turi naudoti registracijos lapus kiekvieną dieną, kurią jie vairuoja, pradedant nuo to momento, kai perima transporto priemonę. Registracijos lapas negali būti išimamas prieš pasibaigiant kasdieniam darbo laikotarpiui, išskyrus atvejus, kai oficialiai leidžiama išimti kitu laiku. Negalima naudoti registracijos lapo ilgiau negu yra nustatyta.
Laikas, kurį vairuotojas praleidžia ne transporto priemonėje ir todėl negali naudotis transporto priemonėje įrengtu prietaisu, turi būti užfiksuojamas arba ranka, arba automatiškai, arba kokiu nors kitu būdu, bet įskaitomai ir nesutepant lapo.
Jeigu transporto priemonę vairuoja daugiau kaip vienas vairuotojas, tai vairuotojai privalo įdėti registracijos lapus taip, kad informacija, nurodyta 1 priedėlio II skyriaus 1-3 punktuose, būtų fiksuojama iš tikrųjų vairuojančio vairuotojo registracijos lape.
3. Kontrolės prietaisas turi būti įrengtas taip, kad patikrinimą atliekantis pareigūnas prireikus galėtų atidengęs įrenginį perskaityti įrašus, užfiksuotus per 9 valandas iki patikrinimo, nesuglamžydamas, nesugadindamas ir nesutepdamas registracijos lapo.
Be to, kontrolės prietaiso konstrukcija turi būti tokia, kad neatidarius korpuso būtų galima patikrinti, ar duomenys registruojami.
4. Patikrinimą atliekančio pareigūno reikalavimu vairuotojas turi pateikti einamosios savaitės ir bent jau praėjusios savaitės paskutinės dienos, kai jis vairavo, registracijos lapus.

Priedas. 1 priedėlis

REIKALAVIMAI PRIETAISŲ KONSTRUKCIJAI, BANDYMIUI, ĮRENGIMUI IR TIKRINIMUI

I. APIBRĖŽIMAI

Šiame priedėlyje:

- a) "kontrolės prietaisas" - įrenginys, skirtas instaliuoti kelių transporto priemonėse, kad automatiškai arba pusiau automatiškai būtų rodomi ir fiksuojami tų transporto priemonių judėjimo ir jų vairuotojų tam tikrų darbo laikotarpių duomenys;
- b) "registracijos lapas" - specialiai registruotinai informacijai fiksuoti ir išlaikyti skirtas lapas, dedamas į kontrolės prietaisą, kurio rašymo mechanizmas tame lape visą laiką fiksuoja registruotiną informaciją;
- c) "kontrolės prietaiso konstanta" - skaitmeninė įeinančio signalo dydžio, reikalingo, kad būtų parodytas ir fiksuotas nuvažiuotas vieno kilometro atstumas, išraiška. Ši konstanta turi būti išreikšta arba apsisukimų skaičiumi kilometrui ($k = \dots \text{aps/km}$), arba impulsais kilometrui ($k = \dots \text{imp/km}$);
- d) "transporto priemonės charakteristikos koeficientas" - skaitmeninė išraiška, parodanti iš tos transporto priemonės dalies, kuri sujungta su kontrolės prietaisu (pavarų dėžės veleno ir ašies), išeinančio signalo reikšmę transporto priemonei nuvažiavus vieną išmatuotą kilometrą normaliomis bandymo sąlygomis (žr. šio priedėlio VI skyriaus 4 punktą). Šis koeficientas išreiškiamas arba apsisukimų skaičiumi kilometrui ($W = \dots \text{aps/km}$), arba impulsais kilometrui ($W = \dots \text{imp/km}$);
- e) "padangų efektyvusis apskritimo ilgis" - vidutinis atstumas, kurį nuriada transporto priemonės varantieji ratai per vieną visą apsisukimą. Šie atstumai turi būti išmatuojami esant normalioms bandymo sąlygoms (žr. šio priedėlio VI skyriaus 4 punktą) ir yra išreiškiamas taip: $l = \dots \text{mm}$.

II. BENDRA KONTROLĖS PRIETAISO CHARAKTERISTIKA IR FUNKCIJOS

Kontrolės prietaisas turi fiksuoti šiuos duomenis:

1. transporto priemonės nuvažiuotą atstumą;
2. transporto priemonės greitį;
3. vairavimo laiką;
4. kitus darbo ar buvimo darbo vietoje laikotarpius;
5. darbo pertraukas ir kasdienio poilsio laikotarpius;
6. korpuso, kuriame įdėtas registracijos lapas, atidarymus;
7. elektroninio kontrolės prietaiso, veikiančio pagal elektra gaunamus atstumo ir greičio daviklių signalus, - kiekvieną energijos tiekimo užrašymo įrenginiui (išskyrus apšvietimą), atstumo ir greičio davikliams nutrūkimą, trunkantį ilgiau nei 100 milisekundžių, ir kiekvieną atstumo ir greičio daviklių signalų perdavimo nutrūkimą.

Kai transporto priemonę vairuoja du vairuotojai, kontrolės prietaisas turi vienu metu, aiškiai ir dviejuose atskiruose lapuose fiksuoti duomenis, išvardytus 3, 4 ir 5 punktuose.

III. REIKALAVIMAI KONTROLĖS PRIETAISO KONSTRUKCIJAI

A. BENDROSIOS NUORODOS

1. Kontrolės prietaise turi būti:
  - a) vizualiniai prietaisai, rodantys:
    - nuvažiuotą atstumą (odometras),
    - greitį (spidometras),
    - laiką (laikrodis);
  - b) registruojantieji prietaisai:
    - nuvažiuoto atstumo registravimo prietaisas,
    - greičio registravimo prietaisas,

vienas ar daugiau laiko registravimo prietaisų, kurie atitinka III skyriaus C dalies 4 punkte išdėstytus reikalavimus;

c) rašymo įtaisas, registracijos lape atskirai žymintis:

kiekvieną korpuso, kuriame tas lapas įdėtas, atidarymą,

elektroniniame kontrolės prietaise, apibūdintame II skyriaus 7 punkte, - kiekvieną energijos tiekimo užrašymo įrenginiui (išskyrus apšvietimą) nutrūkimą, trunkantį ilgiau nei 100 milisekundžių, ne vėliau, kai vėl pradėdama tiekti energiją,

elektroniniame kontrolės prietaise, apibūdintame II skyriaus 7 punkte, - kiekvieną energijos tiekimo atstumo ir greičio davikliams nutrūkimą, trunkantį ilgiau nei 100 milisekundžių, ir kiekvieną atstumo ir greičio daviklių signalų perdavimo nutrūkimą.

2. Įrengus kokius nors papildomus prietaisus, be jau išvardytųjų, neturi būti trukdoma veikti privalomiems įrenginiams arba juos skaityti.

Kontrolės prietaisai turi būti pateikti oficialiai patvirtinti kartu su visais tokiais papildomais prietaisais.

3. Medžiagos

a) Visos kontrolės prietaiso sudedamosios dalys turi būti pagamintos iš patvarių ir mechaniškai stiprių medžiagų, turinčių nekintamas elektrines ir magnetines charakteristikas.

b) Visi kontrolės prietaiso sudedamųjų dalių pakeitimai arba jo gamybai naudojamų medžiagų pakeitimai prieš pradėdant gamybą turi būti pateikti patvirtinti kontrolės prietaiso tipą patvirtinusiai įstaigai.

4. Nuvažiuoto atstumo matavimas

Nuvažiuotas atstumas gali būti matuojamas ir fiksuojamas:

judant pirmyn ir atbuline eiga arba

judant tikrai pirmyn.

Bet koks judėjimo atbuline eiga fiksavimas jokių būdu neturi daryti įtakos kitų duomenų fiksavimo aiškumui ir tikslumui.

5. Greičio matavimas

a) Greičio matavimo ribos turi būti tokios, kokios nurodytos tipo patvirtinimo sertifikate.

b) Natūralus matavimo prietaiso dažnis ir slopinimas turi būti toks, kad įtaisas, rodantis ir fiksuojantis greitį, galėtų pagal matavimo ribas sekti greičio pasikeitimus iki 2 m/s^2 , neperžengiant leistinos paklaidos.

6. Laiko matavimas (laikrodis)

a) Laikrodžio nustatymo mechanizmas turi būti korpuso, kuriame yra registracijos lapas, viduje; kiekvienas šio korpuso atidarymas turi būti automatiškai fiksuojamas registracijos lape.

b) Jeigu registracijos lapo sukimo pirmyn mechanizmą kontroliuoja laikrodis, tai laikas, per kurį šis iki galo prisuktas teisingai veikia, turi būti ne mažiau kaip 10 proc. ilgesnis už laiką, per kurį užpildomas maksimalus registracijos lapų, įdedamų į kontrolės prietaisą, skaičius.

7. Apšvietimas ir apsauga

a) Kontrolės prietaiso vizualiniai prietaisai turi būti tinkamai apšviesti neakinama šviesa.

b) Normalioms naudojimo sąlygoms visos kontrolės prietaiso vidinės dalys turi būti apsaugotos nuo drėgmės ir dulkių. Be to, siekiant išvengti klastočių, turi būti naudojama dėžutė ar korpusas, kurį galima plombuoti.

B. VIZUALINIAI PRIETAISAI

1. Nuvažiuoto atstumo indikatorius (odometras)

a) Kontrolės prietaiso, rodančio nuvažiuotą atstumą, mažiausia skalės vertė turi būti 0,1 kilometro. Skaitmenys, rodantys hektometrus, turi būti aiškiai atskirti nuo tų, kurie rodo kilometrus.

b) Odometro skaitmenys turi būti aiškiai įskaitomi ir atitinkamo dydžio, ne mažesni kaip 4 milimetrų.

- c) Odometras turi fiksuoti mažiausiai 99 999,9 kilometrų ridą.
2. Greičio indikatorius (spidometras)
- a) Greičio skalė turi būti vienodai suskirstyta paeilui 1, 2, 5 ar 10 kilometrų per valandą greitį žyminčiomis padalomis visu diapazonu. Greičio skalės gradavimo vertė (atstumas tarp dviejų paeilui einančių žymų) neturi viršyti 10 proc. maksimalaus greičio, rodomo skalėje.
- b) Greičio dydžiai, kurių neapima matavimo ribos, gali būti nežymimi skaitmenimis.
- c) Kiekvienos skalės padalos, žyminčios 10 kilometrų per valandą greičio skirtumą, ilgis negali būti trumpesnis kaip 10 milimetrų.
- d) Indikatoriuje su rodykle atstumas tarp rodyklės ir ciferblato paviršiaus neturi viršyti 3 milimetrų.
3. Laiko indikatorius (laikrodys)
- Laiko indikatorius turi būti matomas iš kontrolės prietaiso išorės, jo rodomi duomenys turi būti aiškiai įskaitomi, suprantami ir nedviprasmiški.

C. REGISTRUOJANTIEJI PRIETAISAI

1. Bendrosios nuorodos
- a) Kad ir kokio pavidalo (juosta ar diskas) būtų registracijos lapas, prietaise turi būti žyma, leidžianti registracijos lapą įdėti teisingai, užtikrinant, kad sutaptų lape pažymėtas ir laikrodžio rodomas laikas.
- b) Mechanizmas, užtikrinantis registracijos lapo judėjimą, turi būti sukonstruotas taip, kad įrašų lapas judėtų tolygiai ir būtų laisvai įdedamas bei išimamas.
- c) Disko pavidalo registracijos lapus sukantį prietaisą turi valdyti laikrodžio mechanizmas. Šiuo atveju lapas turi judėti ratu nepertraukiamai ir tolygiai, minimaliu 7 milimetrų per valandą greičiu, matuojant žiedo, žyminčio greičio fiksavimo zonos kraštą, vidinį kraštą. Juostinio tipo įrenginyje, kur lapo traukimo pirmyn prietaisą kontroliuoja laikrodžio mechanizmas, tiesialinijinio judėjimo pirmyn greitis turi būti ne mažesnis kaip 10 milimetrų per valandą.
- d) Informacija apie nuvažiuotą atstumą, transporto priemonės greitį ir korpuso, kur yra registracijos lapas ar lapai, atidarymą turi būti fiksuojama automatiškai.
2. Nuvažiuoto atstumo fiksavimas
- a) Kiekvienas nuvažiuoto atstumo kilometras turi būti pažymėtas atitinkamoje koordinačių sistemoje nukrypstant mažiausiai 1 milimetrą.
- b) Netgi tuo atveju, kai greitis siekia viršutinę matavimo diapazono liniją, atstumų žymos turi būti aiškios.
3. Greičio fiksavimas
- a) Kad ir kokio pavidalo būtų registracijos lapas, greičio fiksavimo adata turi judėti tiesia linija ir stačiais kampais registracijos lapo judėjimo kryptimi. Tačiau adatos judėjimo linija gali būti kreivė, jeigu laikomasi šių sąlygų: adatos brėžiama linija turi būti statmena vidiniam apskritimui (jeigu lapas yra disko pavidalo) arba zonos, skirtos greičiui užrašyti, ašiai (jeigu lapas yra juostos pavidalo), kad ir kokio pavidalo būtų lapas, santykis tarp adatos brėžiamos kreivės spindulio ir zonos, skirtos greičiui fiksuoti, pločio turi būti ne mažesnis kaip 2,4 su 1, žymos laiko skalėje turi kirsti registracijos plotą kreive tokiu pat spinduliu, kaip ir adatos nubrėžta linija. Tarpai tarp žymų laiko skalėje turi atitikti laikotarpį, ne ilgesnį kaip viena valanda.
- b) Kiekvienas 10 kilometrų per valandą greičio pasikeitimas turi atsispindėti įrašė esant ne mažiau kaip 1,5 milimetro pokyčiui atitinkamoje koordinačių sistemoje.
4. Laiko fiksavimas

a) Kontrolės prietaisas turi būti taip sukonstruotas, kad vairavimo laikas būtų visuomet automatiškai fiksuojamas ir kad prireikus būtų galima perjungimo prietaisu atskirai užfiksuoti kitus laikotarpius:

4. Laiko fiksavimas

a) Kontrolės prietaisas turi būti taip sukonstruotas, kad vairavimo laikas būtų visuomet automatiškai fiksuojamas ir kad būtų galima, prireikus, perjungimo prietaisu atskirai užfiksuoti kitus laikotarpius:

i) ženklų - vairavimo laiką;

ii) ženklų - visus kitus darbo laikotarpius;

iii) ženklų - kitus buvimo darbo vietoje laikotarpius, būtent:

laukimo laiką, t. y. laiką, per kurį vairuotojai turi likti savo darbo vietose tiksliai tam, kad atsakytų į telefono skambučius ir prireikus pradėtų važiuoti arba toliau važiuotų ar atliktų kitą darbą,

laiką, praleistą šalia vairuotojo, kai transporto priemonė važiuoja,

laiką, praleistą ant gulto, kai transporto priemonė važiuoja;

iv) ženklų - darbo pertraukas ir kasdienio poilsio laikotarpius.

Kiekviena Susitariančioji Šalis gali leisti visus ii ir iii papunkčiuose nurodytus laikotarpius registracijos lapuose, naudojamuose jos teritorijoje registruotose transporto priemonėse, žymėti vienu ženklu.

b) Iš įrašų pobūdžio, jų padėties ir, jeigu būtina, 4 dalies a punkte nurodytų ženklų turi būti įmanoma aiškiai atskirti įvairius laikotarpius.

Įvairūs laikotarpiai turi būti pažymėti skirtingo storumo linijomis arba naudojant kurią nors kitą sistemą, taip pat efektyvią bent jau įrašų įskaitomumo ir aiškumo atžvilgiu.

c) Jeigu transporto priemonės ekipažą sudaro daugiau kaip vienas vairuotojas, 4 dalies a punkte nurodyta informacija turi būti pažymima dviejuose atskiruose lapuose, iš kurių kiekvienas lapas skirtas vienam vairuotojui. Tokiu atveju atskirų lapų judėjimą pirmyn turi užtikrinti vienas arba keli sinchroniškai veikiantys mechanizmai.

D. REGISTRUOJANČIOJO PRIETAISO KORPUSAS

1. Korpusas su registracijos lapu ar lapais ir laikrodžio nustatymo mechanizmu turi būti užrakinamas.

2. Kiekvienas korpuso su registracijos lapu ar lapais ir laikrodžio nustatymo mechanizmu atidarymas turi būti automatiškai užregistruojamas lape ar lapuose.

E. ŽYMĖJIMAI

1. Kontrolės prietaiso ciferblate turi būti šie žymėjimai:
  - šalia skaičiaus, kurį rodo atstumo fiksavimo prietaisas, turi būti atstumo matavimo vieneto sutrumpinimas “km”,
  - šalia greičio skalės - žymėjimas “km/h”,
  - spidometro matavimo diapazonas žymimas taip: “V_{min} ... km/h, V_{max} ... km/h”. Šis žymėjimas nėra būtinas, jeigu jis yra kontrolės prietaiso aprašymo plokštelėje.Šie reikalavimai nėra taikomi kontrolės prietaisams, patvirtintiems iki 1970 m. rugpjūčio 10 d.
2. Aprašymo plokštelė turi būti pritvirtinta prie įrenginio, ir joje turi būti toliau išvardyta informacija, matoma įrengus kontrolės prietaisą transporto priemonėje:
  - įrenginio gamintojo pavadinimas ir adresas,
  - gamintojo numeris ir pagaminimo metai,
  - kontrolės prietaiso tipo patvirtinimo ženklas,
  - įrenginio konstanta “k = ... aps/km” arba “k = ... imp/km”,
  - greičio matavimo diapazonas, nurodytas pagal 1 punktą (neprivaloma),jeigu dėl prietaiso jautrumo pasvirimo kampui įrenginio pateikiami duomenys gali pakisti labiau nei nustatyta leistina paklaida, tai leidžiamas nukrypimo kampas išreiškiamas taip:

jeigu dėl prietaiso jautrumo pasvirimo kampui įrenginio pateikiami duomenys gali pakisti labiau nei nustatyta leistina paklaida, tai leidžiamas nukrypimo kampas išreiškiamas taip:

Čia α yra kampas, matuojamas nuo įrenginio, kuriam prietaisas kalibruojamas, priekinės viršutinės plokštumos horizontalios padėties, o β ir γ atitinkamai išreiškia maksimalius leistinus nukrypimus aukštyr ir žemyn nuo kalibravimo kampo α .

F. DIDŽIAUSIOS LEISTINOS PAKLAIDOS (VIZUALINIŲ IR REGISTRUOJANČIŲJŲ PRIETAISŲ)

1. Bandymo stende prieš įrengimą:
  - a) nuvažiuotas atstumas:
    - 1 proc. didesnis ar mažesnis už tikrąjį atstumą, kai šis yra ne trumpesnis nei 1 kilometras;
  - b) greitis:
    - 3 km/h didesnis ar mažesnis už tikrąjį greitį;
  - c) laikas:
    - ± dvi minutės per dieną ir daugiausia 10 minučių per septynias dienas tokiais atvejais, kai laikrodžio ėjimo laikas jį prisukus yra ne trumpesnis kaip šis laikas.
2. Įrengiant:
  - a) nuvažiuotas atstumas:
    - 2 proc. didesnis ar mažesnis už tikrąjį atstumą, kai šis yra ne trumpesnis nei 1 kilometras;
  - b) greitis:
    - 4 km/h didesnis ar mažesnis už tikrąjį greitį;
  - c) laikas:
    - ± dvi minutės per dieną arba
    - ± 10 minučių per septynias dienas.
3. Eksploatuojant:
  - a) nuvažiuotas atstumas:
    - 4 proc. didesnis ar mažesnis už tikrąjį atstumą, kai šis yra ne trumpesnis nei 1 kilometras;

b) greitis:

6 km/h didesnis ar mažesnis už tikrąjį greitį;

c) laikas:

± dvi minutės per dieną arba

± 10 minučių per septynias dienas.

4. Didžiausios paklaidos, nurodytos 1, 2 ir 3 punktuose, galioja esant 0°-40° C temperatūrai; temperatūra matuojama šalia įrangos.

5. Didžiausios leistinos paklaidos, nurodytos 2 ir 3 punktuose, galioja esant VI skyriuje nurodytoms sąlygoms.

IV. REGISTRACIJOS LAPAI

A. BENDROSIOS NUORODOS

1. Registracijos lapai turi būti tokie, kad netrukdytų prietaisui normaliai veikti. Juose užfiksuoti duomenys turi būti neištrinami, lengvai įskaitomi ir identifikuojami.

Esant normaliai oro drėgmei ir temperatūrai, registracijos lapų matmenys ir juose užfiksuoti duomenys turi nepakisti.

Be to, lapai turi būti tokie, kad kiekvienas ekipažo narys, nesugadindamas jų ir nepakenkdamas įrašų įskaitomumui, galėtų įrašyti tokią informaciją:

a) pradedant naudoti lapą - savo pavardę ir vardą;

b) datą ir vietą, kur buvo pradėta ir baigta naudoti lapą;

c) kiekvienos transporto priemonės, į kurią ekipažo narys paskirtas dirbti, registracijos numerius tiek lape įrašytos pirmosios kelionės pradžioje, tiek vėliau, kai lapo naudojimo metu pakeičiama transporto priemonė;

d) odometro parodymus:

lape įrašytos pirmosios kelionės pradžioje,

lape įrašytos paskutinės kelionės pabaigoje,

kai transporto priemonė pakeičiama darbo dienos metu (parodymai transporto priemonėje, į kurią ekipažo narys buvo paskirtas dirbti, ir parodymai transporto priemonėje, į kurią jis paskiriamas);

e) bet kokio transporto priemonės pakeitimo laiką.

Esant normalioms saugojimo sąlygoms, įrašai turi išlikti aiškiai įskaitomi mažiausiai vienerius metus.

2. Nepriklausomai nuo lapų pavidalo įrašų fiksavimo laikas turi būti ne trumpesnis kaip 24 valandos.

Jeigu keli diskai yra sujungti vienas su kitu, kad duomenys būtų ilgiau nepertraukiamai fiksuojami darbuotojams nesikišant, diskai turi būti sujungiami taip, kad perėjimo nuo vieno disko prie kito vietoje tarp įrašų neatsirastų tarpų ar dubliavimo.

B. REGISTRACIJOS zonos IR JŲ SUSKIRSTYMAS

1. Registracijos lapuose turi būti šios registracijos zonos:

zona, skirta vien greičio duomenims fiksuoti,

zona, skirta vien nuvažiuotam atstumui fiksuoti,

viena ar daugiau zonų, skirtų vairavimo laikui, kitiems darbo ir buvimo darbo vietoje laikotarpiams, vairuotojų darbo pertraukų ir poilsio laikotarpiams fiksuoti.

2. Zona, skirta greičiui fiksuoti, suskirstoma 20 kilometrų per valandą ar mažesniais padalomis. Greitis, atitinkantis kiekvieną skalės žymą, turi būti parodytas skaitmenimis ties ta žyma. Šioje zonoje bent vieną kartą turi būti pažymėtas simbolis "km/h". Paskutinė skalės žyma turi sutapti su maksimalia matavimo diapazono riba.

3. Zona, skirta nuvažiuotam atstumui fiksuoti, turi būti išdėstyta taip, kad būtų galima lengvai įskaityti nuvažiuotų kilometrų skaičių.
4. Zona arba zonos, skirtos 1 punkte nurodytiems laikotarpiams fiksuoti, turi būti pažymėtos taip, kad būtų galima aiškiai atskirti įvairius laiko laikotarpius.

C. INFORMACIJA, KURI TURI BŪTI SPAUSDINAMA REGISTRACIJOS LAPUOSE

Kiekviename lape turi būti spausdinama tokia informacija:

gamintojo pavadinimas ir adresas arba prekinis pavadinimas,
lapo pavyzdžio patvirtinimo ženklas,

kontrolės prietaisų, kuriuose lapas gali būti naudojamas, tipo ar tipų patvirtinimo ženklas,
maksimali greičio matavimo diapazono riba, įrašoma kilometrais per valandą.

Pagal minimalius papildomus reikalavimus kiekviename lape turi būti išspausdinta laiko skalė,
suskirstyta padalomis taip, kad laikas būtų pažymėtas 15 minučių intervalais, o 5 minučių
intervalai būtų nesunkiai nustatomi.

D. TUŠČIA ZONA, SKIRTA RANKA ĮRAŠOMAI INFORMACIJAI

Lapuose turi būti tuščios vietos, kad vairuotojai galėtų įrašyti bent tokią informaciją:

vairuotojo pavardę ir vardą,

datą ir vietą, kur buvo pradėta ir baigta naudoti lapą,

transporto priemonės ar transporto priemonių, į kurias vairuotojas paskirtas tuo metu, kai lapas
buvo naudojamas, registracijos numerį ar numerius,

transporto priemonės ar transporto priemonių, į kurias vairuotojas paskirtas tuo metu, kai lapas
buvo naudojamas, odometro parodymus,

laiką, kada buvo pakeista transporto priemonė.

V. KONTROLĖS PRIETAISO ĮRENGIMAS

A. BENDROSIOS NUORODOS

1. Kontrolės prietaisas turi būti įrengtas transporto priemonėje taip, kad vairuotojas iš savo
sėdimosios vietos aiškiai matytų spidometrą, nuvažiuotą atstumą fiksuojantį prietaisą ir laikrodį,
bet kartu visos šių prietaisų dalys, įskaitant ir varančiąsias, turi būti apsaugotos nuo atsitiktinio
sugadinimo.

2. Turi būti įmanoma pritaikyti kontrolės prietaiso konstantą prie transporto priemonei būdingo
koeficiento tam tinkamam įrenginiui, kuris vadinamas adapteriu.

Transporto priemonėje, kurios galinio tilto perdavimų skaičius yra du ir daugiau, turi būti
įtaisytas perjungimo prietaisas, leidžiantis automatiškai suderinti šiuos perdavimų skaičius su
transporto priemonėje įrengto kontrolės prietaiso perdavimų skaičiumi.

3. Kai kontrolės prietaisas jį įrengus patikrinamas, transporto priemonėje šalia prietaiso arba
prie paties prietaiso turi būti pritvirtinama aiškiai matoma aprašymo plokštelė. Po kiekvieno
patikrinimo, kurį atlieka patvirtintas mechanikas arba remonto dirbtuvės, kai reikia atlikti kokį
nors įrengimo pakeitimą, vietoje buvusios plokštelės turi būti pritvirtinama nauja plokštelė.

Plokštelėje turi būti nurodyti šie duomenys:

patvirtinto mechaniko ar remonto dirbtuvės pavadinimas, adresas arba prekybinis pavadinimas,

transporto priemonei būdingas koeficientas “ $w = \dots \text{aps/km}$ ” arba “ $w = \dots \text{imp/km}$ ”,

ratų padangų efektyvus apskritimo ilgis “ $l = \dots \text{mm}$ ”,

datos, kada nustatytas transporto priemonei būdingas koeficientas ir išmatuotas ratų padangų
efektyvus apskritimo ilgis.

B. PLOMBAVIMAS

Turi būti užplombuotos šios dalys:

- a) aprašymo plokštelė, išskyrus atvejį, kai ji pritvirtinta taip, kad jos negalima nuimti nesugadinus žymų;
- b) abu kontrolės prietaiso ir transporto priemonės sujungimo galai;
- c) pats adapteris ir jo įjungimo į grandinę dalis;
- d) perjungimo mechanizmas transporto priemonėms, kurių varančiojo tilto perdavimų skaičius yra du ar daugiau;
- e) jungtys, jungiančios adapterį ir perjungimo mechanizmą su likusia kontrolės prietaiso dalimi;
- f) korpusas, kaip reikalaujama pagal III skyriaus A dalies 7 punkto b papunktį.

Ypatingais atvejais tvirtinant kontrolės prietaiso tipą gali būti reikalaujama daugiau plombų, tuomet patvirtinimo sertifikate turi būti nurodyta, kaip jas išdėstyti.

Tiktai tos plombos, kurios yra paminėtos b, c ir e papunkčiuose, gali būti nuimamos avarijų ar kitais ypatingais atvejais; kiekvienas atvejis, kai šios plombos sulaužomos, turi būti užfiksuojamas rašytiniame akte, kuriame nurodoma tokio veiksmo priežastis, ir šis aktas pateikiamas kompetentingai įstaigai.

VI. PATIKROS IR APŽIŪROS

Susitariančioji Šalis paskiria įstaigas, kurios turi atlikti patikras ir apžiūras.

1. Naujų ar sutaisytų prietaisų sertifikavimas

Patikrinama, ar kiekvienas naujas arba sutaisytas prietaisas teisingai veikia ir tiksliai rodo bei fiksuoja duomenis pagal III skyriaus F dalies 1 punkte nustatytas paklaidas, ir plombuojama pagal V skyriaus B dalies f papunktį.

Šiuo tikslu Susitariančioji Šalis gali numatyti pirminę patikrą, kai tikrinama ir patvirtinama, kad naujas ar sutaisytas prietaisas atitinka patvirtintą tipą ir (arba) šio priedo bei jo priedėlių reikalavimus, arba gali perduoti teisę patikrinti gamintojams arba jų įgaliotiems asmenims.

2. Įrengimas

Įrengtas transporto priemonėje kontrolės prietaisas ir visa įranga turi atitikti didžiausių leistinų paklaidų reikalavimus, nustatytus III skyriaus F dalies 2 punkte.

Patikrinimo bandymus turi atlikti patvirtintas mechanikas ar remonto dirbtuvė savo atsakomybe.

3. Periodinė patikra

a) Periodinė transporto priemonėse įrengtų kontrolės prietaisų patikra turi būti atliekama ne rečiau kaip kartą per dvejus metus, ir ji gali būti atliekama per transporto priemonių tinkamumo naudoti keliuose technines apžiūras.

Atliekant tokias patikras tikrinama:

- ar kontrolės prietaisas teisingai veikia,
- ar kontrolės prietaisas turi tipo patvirtinimo ženklą,
- ar pritvirtinta aprašymo plokštelė,
- ar nepažeistos plombos ant kontrolės prietaiso ar kitų įrangos dalių,
- tikrasis padangų apskritimo ilgis.

b) Ar laikomasi III skyriaus F dalies 3 punkto nuostatų, nurodančių maksimalias leistinas paklaidas, turi būti tikrinama kas šešeri metai, nors kiekviena Susitariančioji Šalis gali nustatyti trumpesnį laikotarpį tokiai transporto priemonių, registruotų jos teritorijoje, patikrai. Per tokias patikras turi būti pakeista aprašymo plokštelė.

4. Nukrypimų matavimas

Nukrypimai įrengimo ir naudojimo metu turi būti matuojami esant tokioms sąlygoms, kurios laikomos standartinėmis bandymo sąlygomis:

transporto priemonė nepakrauta, parengta darbui,

slėgis padangose atitinka gamintojo nurodymus,
padangų nusidėvėjimas atitinka teisės aktuose nustatytas leistinas ribas,
transporto priemonės judėjimas: transporto priemonė, varoma savo variklio, turi važiuoti lygiu paviršiumi tiesia linija 50 ± 5 km/h greičiu; turint omenyje, kad tai yra sąlyginis tikslumas, gali būti tikrinama ir atitinkamame bandymo stende.

Priedas. 2 priedėlis

PATVIRTINIMO ŽENKLAS IR SERTIFIKATAS

I. PATVIRTINIMO ŽENKLAS

1. Patvirtinimo ženklas turi būti:

Stačiakampio formos, kuriame turi būti įrašyta raidė “e” ir sutartinis šalies, išdavusios patvirtinimą, skiriamasis numeris:

Vokietija	-	1
Prancūzija	-	2
Italija	-	3
Olandija	-	4
Švedija	-	5
Belgija	-	6
Čekija	-	8
Ispanija	-	9
Jugoslavija	-	10
Jungtinė Karalystė	-	11
Austrija	-	12
Liuksemburgas	-	13
Norvegija	-	16
Danija	-	18
Rumunija	-	19
Lenkija	-	20
Portugalija	-	21
Rusijos Federacija	-	22
Graikija	-	23
Airija	-	24
Kroatija	-	25
Slovėnija	-	26
Slovakija	-	27
Baltarusija	-	28
Estija	-	29
Moldova	-	30
Bosnija ir Hercegovina	-	31
Latvija	-	32

Tolesni numeriai skiriami:

i) 1958 m. Sutarties dėl vienodų patvirtinimo sąlygų priėmimo ir abipusio motorinių transporto priemonių įrangos ir dalių patvirtinimo pripažinimo Susitariančiosioms Šalims - tokie pat numeriai, kurie paskirti šioms šalims pagal minėtąją sutartį;

ii) šalims, kurios nėra 1958 m. sutarties Susitariančiosios Šalys, - chronologine tvarka, kuria jos ratifikuoja šią sutartį arba prisijungia prie jos;

ir

patvirtinimo numeris turi atitikti kontroliniam prietaisui ar registracijos lapui išduoto patvirtinimo sertifikato numerį, pažymėtą bet kurioje vietoje prie pat stačiakampio.

Pastaba. Kad ateityje sutaptų sutartiniai numeriai, nurodyti 1958 m. Sutartyje ir AETR susitarime, naujoms Susitariančiosioms Šalims abiejose sutartyse turėtų būti skiriamas tas pats skaičius.

2. Patvirtinimo ženklas turi būti kiekvieno kontrolės prietaiso komplekto aprašymo plokštelėje ir kiekviename registracijos lape. Jis turi būti neištrinamas ir visada aiškiai įskaitomas.

3. Toliau pateikti patvirtinimo ženklo matmenys yra nurodyti milimetrais. Šie matmenys yra minimalūs. Santykis tarp matmenų turi būti išlaikomas.

---

¹ Šie skaičiai pateikti tik kaip pavyzdžiai.

II. PATVIRTINIMO SERTIFIKATAS

Patvirtinimą suteikusi Susitariančioji Šalis paraiškos pateikėjui išduoda patvirtinimo sertifikatą, kurio pavyzdys toliau pateikiamas. Informuodama kitas Susitariančiąsias Šalis apie išduotus patvirtinimus arba apie patvirtinimo anuliavimą, jei toks atvejis pasitaiko, Susitariančioji Šalis turi naudoti šio sertifikato kopijas.

PATVIRTINIMO SERTIFIKATAS

Kompetentingos įstaigos pavadinimas.....

Pranešimas apie*:

- kontrolės prietaiso tipo patvirtinimą
- kontrolės prietaiso tipo patvirtinimo anuliavimą
- registracijos lapo pavyzdžio patvirtinimą
- registracijos lapo pavyzdžio patvirtinimo anuliavimą

Patvirtinimo Nr. ....

1. Prekės ženklas ar pavadinimas.....
2. Pavyzdžio tipo pavadinimas .....
3. Gamintojo pavadinimas.....
4. Gamintojo adresas.....
5. Pateikta patvirtinti (data).....
6. Patikrinta (vieta) .....
7. Patikrinimo protokolo data ir numeris.....
8. Patvirtinimo data.....
9. Patvirtinimo anuliavimo data.....
10. Kontrolės prietaiso, kuriam skirtas registracijos lapas, tipas ar tipai.....
11. Vieta.....
12. Data.....
13. Pridedami aprašomieji dokumentai.....
14. Pastabos.....

(Parašas) .....

_____
* Nereikalingus punktus išbraukti.